Lausunto

Työ- ja elinkeinoministeriö
Energiaosasto
Teollisuusneuvos Juhani Tirkkonen

TALOUSVALIOKUNTA 26.10.2021

Asia: U 49/2021 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta LULUCF-asetuksen ja hallintomalliasetuksen muuttamisesta

Tausta

Euroopan komissio antoi 14 päivänä heinäkuuta 2021 niin kutsutun 55-valmiuspaketin, jonka ehdotuksilla toimeenpannaan EU:n ilmastolailla asetetut velvoitteet vähentää EU:n nettokasvihuonekaasupäästöjä vähintään 55 %:lla vuoden 1990 tasosta vuoteen 2030 mennessä sekä saavuttaa ilmastoneutraalius EU-tasolla vuoteen 2050 mennessä. Valmiuspaketin ehdotuksilla on lukuisia ristikkäisvaikutuksia, joten mahdolliset muutokset yhteen paketin osaan eivät saa johtaa koko paketin kunnianhimotason vähenemiseen. Valmiuspaketin taloudelliset ja hallinnolliset kokonaisvaikutukset tulee myös ymmärtää. Ensisijaisena tavoitteena tulee olla päästöjen vähentäminen.

Suomi on osana Euroopan unionia sitoutunut Pariisin ilmastosopimukseen. Tavoite edellyttää pitkän aikavälin ilmastotoimien rakentamista siten, että EU:n hiilineutraalius saavutetaan sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävällä tavalla ennen vuotta 2050. Osana tätä tavoitetta työ- ja elinkeinoministeriö pitää tärkeänä, että 55-valmiuspaketista käytävien neuvottelujen lopputuloksena kokonaisuudessaan saavutetaan vuodelle 2030 asetettu vähintään 55% ilmastotavoite, joka voidaan myös ylittää.

Valmiuspakettiin sisältyy ns. LULUCF asetuksen muuttaminen. Tärkeimmät muutosehdotukset edistävät kasvaneen ilmastokunnianhimon saavuttamista EU:ssa. Ehdotuksessa tarkastellaan pääasiassa kolmea ajanjaksoa: vuosia 2021-2025, vuosia 2026-2030 sekä vuoden 2031 jälkeistä aikaa. Työ- ja elinkeinoministeriö pitää hyvänä, että ehdotuksessa on lähdetty uudistamaan nykyistä tarkastelutapaa.

Työ- ja elinkeinoministeriön näkemykset

Nieluilla on merkittävä, mutta rajallinen rooli ilmastonmuutoksen torjunnassa. Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että komission ehdotus on lähtökohdiltaan oikea, sillä LULUCF-ehdotus kannustaa va-

rastojen ja nielujen vahvistamiseen voimassa olevaa lainsäädäntöä paremmin sekä mahdollistaa niiden huomioonottaminen taakanjakosektorilla joustoina kuten nykyisessä järjestelmässä. On tärkeää, että tulevaisuudessa maankäyttösektorin hiilinielut ja varastot otetaan todenmukaisesti huomioon ilmastolaskelmissa.

Työ- ja elinkeinoministeriö on tyytyväinen, ettei asetusehdotuksella näytetä luotavan järjestelmää, jolla muiden maiden päästövähennystavoitteita kompensoitaisiin suomalaisten nielujen avulla. Jatkoneuvotteluissakin on edelleen tärkeä yleinen periaate, jonka mukaan EU-tasoisessa LULUCF-sektorin sääntelyssä ei tule luoda tilannetta, jossa jokin maa voi hyötyä Suomen metsänieluista ja jättää niiden avulla päästövähennyksiä tekemättä.

Sääntelyn ennustettavuuden näkökulmasta on hyvä, että vielä kaudella 2021-2025 jatketaan voimassa olevan LULUCF-asetuksen mukaisen laskentatavan soveltamista. Työ- ja elinkeinoministeriö pitää myönteisenä, että Suomelle varsin pitkän ja monivaiheisen prosessin jälkeen myönnetyn erillisjouston käyttöä selkiytetään komission asetusehdotuksessa.

Suomi on pitkään pitänyt esillä siirtymistä nykyisestä vertailutasoihin pohjautuvasta laskentajärjestelmästä yksinkertaisempaan laskentajärjestelmään, joka perustuisi raportoituihin päästö- ja poistumatietoihin. Työ- ja elinkeinoministeriö kannattaa komission ehdotusta siirtyä yksinkertaisempaan laskentajärjestelmään. Raportointitiedon käyttäminen LULUCF-asetuksen seurannassa selkeyttää maankäyttösektorin päästöjen ja poistumien laskentaa sekä keventää raportoinnista ja laskennasta aiheutuvaa hallinnollista taakkaa.

Komission ehdotuksen perusteet jäsenmaakohtaisen nielutavoitteiden muodostamiseksi ovat ymmärrettävät. Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että Suomelle esitetty maankäyttösektorin velvoite -17,754 miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttitonnia vuodelle 2030 on yhdensuuntainen Suomen oman kansallisen hiilineutraalisuustavoitteen kanssa. Komission Suomelle esittämä vuoden 2030 asetukseen kirjattu velvoite on riittävä, eikä ole nähtävissä perusteita sen määrälliselle korottamiselle nyt annetun komission ehdotuksen jatkoneuvotteluissa.

Maatalouden päästöjen vähentäminen on haastavaa. Tästä näkökulmasta työ- ja elinkeinoministeriö näkee hyvänä, että vuoden 2030 jälkeisestä ajasta eteenpäin pohditaan komission ehdotuksen mukaista ilmastolaskenta-arkkitehtuurin muutosta, jolla taakanjakosektorin maatalouden päästöt siirretään maankäyttösektorin päästöjen ja poistumien kanssa yhteiseen AFOLU-sektoriin. AFOLU-sektorin käyttäminen laskennassa mahdollistaa maatalouden ilmastotoimenpiteiden kokonaisvaltaisemman tarkastelun, koska tällä hetkellä maatalouden ilmastoimia tarkastellaan osana sekä taakanjako- että LULUCF-sektoria. Työ- ja elinkeinoministeriö muistuttaa, että kyse on isosta laskentatavan muutoksesta EU:n ilmastoarkkitehtuuriin, mikä edellyttää huolellista tarkastelua.